

УДК 378.147:004.738.5:811.111

DOI <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2026.110.04>

Бойко О. Ю., Саламін Н. А.

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДО ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ШКОЛИ НАВИЧОК ВІРТУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Стаття присвячена питанню підготовки студентів-філологів, які здобувають кваліфікацію вчителя англійської мови, до роботи над розвитком комунікативних умінь школярів у цифровому просторі. Починаючи з 2020 року дистанційне та змішане навчання перестало бути тимчасовим заходом і перетворилося на буденну реальність для тисяч українських шкіл. Від сучасного вчителя очікують не лише бездоганного володіння предметом, а й умінь вибудовувати живу комунікацію в онлайн-форматі з огляду на вікові особливості вихованців та реальні можливості тієї чи іншої платформи. У роботі проаналізовано дидактичний потенціал сервісів Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, Padlet і Flip саме під кутом зору організації іншомовного спілкування на уроці. Окреслено складники професійної готовності педагога до такої діяльності – мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний і рефлексивний. Використано статистику МОН України разом із даними міжнародних інституцій, які фіксують тенденції розвитку дистанційної освіти впродовж 2023–2025 років. У статті досліджено можливість інтеграції цифрових технологій у навчальний процес, як приклад: влаштувати дискусію у віртуальній кімнаті, дати комунікативне завдання, яке одні учні виконують просто зараз, а інші – у зручний для себе час, або запропонувати дітям записати коротке відео англійською і обговорити його на спільній онлайн-дошці. Окремо порушено питання – як утримати увагу й бажання працювати у школярів, коли між ними і педагогом стоїть монітор, а не жива класна кімната. Зрештою, автори доходять висновку, що готувати майбутнього вчителя до роботи в таких умовах треба не фрагментарно, а послідовно: мало прочитати лекцію про цифрові платформи – треба, щоб студент сам попрацював із ними на практиці у справжній школі, а навчальні посібники не припадали пилотом, бо технології змінюються швидше, ніж встигаєш до них звикнути.

Ключові слова: віртуальна комунікація, цифрова компетентність, майбутній учитель англійської мови, цифрові платформи, дистанційне навчання, навички спілкування, інформаційно-комунікаційні технології.

Повномасштабне вторгнення зробило дистанційне навчання не тимчасовим заходом, а буденністю для сотень тисяч дітей. Статистика Міністерства освіти і науки промовиста: на грудень 2024 року 443 тисячі школярів здобували освіту виключно онлайн – це діти із зон активних бойових дій, а ще 741 тисяча навчалася у змішаному форматі, бо в їхніх школах бракувало укриттів [2, с. 2]. На січень 2025-го показники продовжували зростати: 13% учнів перебували повністю на дистанційній формі, 17,8% – поєднували очне відвідування з онлайн-уроками [2, с. 3].

Додатковою вагою наділяє проблему оновлений у серпні 2024 року професійний стандарт педагога, де цифрова компетентність прямо зарахована до переліку обов'язкових [10, с. 170]. Проте реальний стан справ не такий оптимістичний. Всеукраїнське опитування, організоване Інститутом модернізації змісту освіти разом з Інститутом цифровізації освіти НАПН України (лютий–березень 2024 р.), засвідчило, що вчителі відчувають гострий дефіцит умінь у царині інтерактивної онлайн-взаємодії [11, с. 195]. Варто згадати і про Європейську рамку цифрової компетентності педагога DigCompEdu, яка дедалі активніше інтегрується в український освітній дискурс і серед шести ключових сфер виокремлює «залучення учнів» та «оцінювання» – обидві безпосередньо стосуються організації комунікації у цифровому середовищі [6, с. 225].

Проблематика цифрової компетентності майбутніх учителів іноземних мов привертає дедалі більшу увагу науковців – як вітчизняних, так і закордонних. А. В. Черненко ґрунтовно дослідила інформаційно-цифрову компетентність крізь призму вимог Нової української школи, виокремивши пріоритетні напрямки її розвитку у процесі фахової підготовки [10, с. 172]. В іншій своїй роботі дослідниця звернулася до аналізу конкретних цифрових технологій – хмарних сервісів, мобільних додатків, платформ для відеоконференцій – у контексті їх застосування під час навчання студентів-філологів [11, с. 196].

І. В. Іванюк вивчала, як саме вчителі іноземних мов користуються інструментами цифрового освітнього середовища, і дійшла невтішного висновку: більшість педагогів і далі перебувають на початковому чи середньому рівні володіння технологіями, хоча формально пройшли відповідні курси [2, с. 5]. О. О. Рогульська сфокусувалася на специфіці підготовки майбутніх учителів іноземної мови в інформаційно-освітньому середовищі ЗВО і висунула тезу про необхідність вбудовування цифрових інструментів у кожну дисципліну навчального плану, а не тільки в курси інформатики [6, с. 227].

Окрема лінія досліджень пов'язана із вивченням дидактичних можливостей конкретних цифрових засобів. О. Б. Хомишак обґрунтувала роль викладацького блогу у формуванні професійно-методичної компетентності й показала, що регулярне ведення блогу спонукає студентів до рефлексії над власним досвідом і обміну методичними ідеями [9, с. 195]. Ю. В. Руднік поділилася досвідом розвитку цифрових навичок у рамках окремої навчальної дисципліни та акцентувала на значущості практичних завдань з використанням інтерактивних платформ [7, с. 155].

Л. Кібенко дослідила формування інтерактивної компетентності студентів під час вивчення іноземної мови й зафіксувала зв'язок між рівнем цієї компетентності та якістю іншомовного спілкування онлайн [3,

с. 82]. Ю. Леврінц та М. Леврінц з'ясовували ставлення студентів-філологів до сучасних лінгводидактичних підходів і зафіксували зростаючий інтерес до методів, побудованих на технологічній основі [5, с. 55]. І. Кожевін та М. Писанко зіставили віртуальні навчальні платформи з точки зору розвитку аудитивних умінь і встановили, що паралельне використання кількох платформ дає приріст ефективності на 18–22% порівняно з однією [4]. Н. Д. Хоменко та А. В. Маслова описали позитивну динаміку засвоєння лексики при використанні ігрових елементів у цифрових сервісах [8]. О. І. Іваницький та І. В. Козич вивчали формування м'яких навичок у майбутніх учителів і зазначили, що комунікативні й цифрові вміння входять до п'ятірки найбільш затребуваних компетентностей сучасного педагога [1]. Попри значний обсяг напрацювань, досі бракує цілісного дослідження, яке б поєднало теоретичне обґрунтування структури готовності вчителя з практичним аналізом платформ та методів організації віртуальної комунікації учнів. Саме цю прогалину ми прагнемо заповнити.

Мета статті – окреслити структурні компоненти готовності майбутніх учителів англійської мови до розвитку в учнів ЗЗСО навичок віртуальної комунікації; порівняти цифрові платформи, придатні для організації віртуальної іншомовної взаємодії; систематизувати практичні прийоми інтеграції цих платформ у шкільне навчання англійської мови.

Передусім потрібно визначитися із термінологією. Що саме ми маємо на увазі під «віртуальною комунікацією» стосовно шкільного навчання англійської мови? У нашому розумінні це процес обміну інформацією, думками та емоціями між учасниками навчального процесу через цифрові канали – відеоконференції, текстові чати, спільні хмарні документи, інтерактивні дошки тощо – задля досягнення конкретних навчальних цілей. Принципова відмінність від побутового листування в месенджерах полягає у тому, що навчальна віртуальна комунікація має чітку дидактичну мету, вона структурована і керована з боку вчителя [9, с. 193].

А. В. Черненко наголошує, що цифрові технології під час навчання іноземних мов виконують подвійну роль – інструментальну і мотиваційну водночас. Інтерактивні форми роботи підвищують інтерес школярів, зменшують рівень тривожності під час говоріння і відкривають шлях до індивідуалізації темпу навчання [11, с. 197]. Але тут є й зворотний бік медалі. О. О. Рогульська цілком справедливо вказує: без належної підготовки педагога навіть найпотужніша платформа лишатиметься «мертвим» інструментом, адже змінює освітній процес не технологія як така, а людина, яка вміє нею доцільно і творчо користуватися [6, с. 228].

Готовність майбутнього вчителя англійської мови до формування в школярів навичок онлайн-спілкування ми трактуємо як інтегральну професійно-особистісну характеристику. Вона складається з чотирьох взаємопов'язаних компонентів: мотиваційного, когнітивного, операційно-діяльнісного та рефлексивного. Їхню структуру подано на рис. 1.

Мотиваційна складова передбачає наявність у студента внутрішнього прагнення використовувати цифрові засоби не через вимоги програми, а як реально дієвий інструмент навчання. Ю. Леврінц та М. Леврінц спостерігають, що старшокурсники філологічних спеціальностей здебільшого позитивно налаштовані до технологічно орієнтованих підходів, проте серйозною перешкодою для їхнього систематичного впровадження стає так звана «технофобія» – страх зробити технічну помилку на очах у групи [5, с. 57]. Когнітивний компонент охоплює теоретичний фундамент: знання принципів побудови онлайн-заняття, уявлення про різницю між синхронним та асинхронним спілкуванням, обізнаність із нормами цифрового етикету. Операційно-діяльнісний елемент найважливіший для практики: йдеться про вміння підібрати платформу, налаштувати її під конкретне завдання, створити інтерактивну вправу та модерувати групову дискусію онлайн. Рефлексивний блок забезпечує зворотний зв'язок: викладач аналізує проведений урок, виявляє слабкі місця, коригує подальшу роботу [3, с. 83].

Щоб операційно-діяльнісний компонент формувався повноцінно, студенти мають опановувати конкретні платформи, а не абстрактні «цифрові навички». Нижче наведено порівняльну характеристику п'яти платформ, найбільш поширених у шкільній практиці (табл. 1).

ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДО ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ВІРТУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ			
МОТИВАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ	КОГНІТИВНИЙ КОМПОНЕНТ	ОПЕРАЦІЙНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ КОМПОНЕНТ	РЕФЛЕКСИВНИЙ КОМПОНЕНТ
<ul style="list-style-type: none"> • Усвідомлення цінності цифрового спілкування • Позитивне ставлення до ІКТ • Бажання опанувати нові інструменти • Орієнтація на розвиток учнів 	<ul style="list-style-type: none"> • Знання платформ для відеозв'язку • Розуміння етикету цифрової комунікації • Обізнаність із методикою онлайн-уроку • Знання вікових особливостей цифрової взаємодії 	<ul style="list-style-type: none"> • Уміння працювати з Zoom, Google Meet, Teams • Створення інтерактивних завдань • Організація групової роботи онлайн • Модерування дискусій 	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз власного онлайн-уроку • Самооцінка цифрових навичок • Здатність коригувати стратегії • Обмін досвідом із колегами

Рис. 1. Структурні компоненти готовності майбутнього вчителя англійської мови до формування навичок віртуальної комунікації в учнів*

*Джерело: розроблено авторами за матеріалами [10, с. 167].

Таблиця 1

Порівняльна характеристика цифрових платформ для організації віртуальної комунікації на уроках англійської мови

Платформа	Максимальна кількість учасників (безкоштовно)	Кімнати для групової роботи	Інтерактивні функції	Асинхронний режим	Придатність для шкільного віку
Zoom	100 (до 40 хв)	Так (Breakout Rooms)	Дошка, опитування, реакції, чат	Запис, хмарне сховище	Середня (потребує контролю)
Google Meet	100 (до 60 хв)	Так (з Workspace for Education)	Інтеграція з Jamboard, опитування	Запис (платний), інтеграція з Classroom	Висока (Google Classroom)
Microsoft Teams	300 (з ліцензією A1)	Так (канали, групи)	Forms, Whiteboard, спільні файли	Повноцінна LMS, завдання, оцінки	Висока (освітня ліцензія)
Padlet	Необмежено (3 дошки безкоштовно)	Ні (колаборативна дошка)	Мультимедійні пости, коментарі, голосування	Повністю асинхронний	Висока (простий інтерфейс)
Flip (колишній Flipgrid)	Необмежено (безкоштовно)	Ні (відповіді у темах)	Відеовідповіді, стікери, текстові коментарі	Повністю асинхронний	Дуже висока (розважальний формат)

*Джерело: складено авторами за матеріалами [11, с. 194].

Як видно з таблиці, жодна платформа не задовольняє всіх потреб уроку англійської мови. Zoom та Google Meet найкраще підходять для синхронного спілкування, оскільки мають кімнати для групової роботи, де учні можуть вести парні та групові діалоги без присутності цілого класу. Microsoft Teams, хоч і має найширший набір функцій як повноцінна LMS, відзначається складнішим інтерфейсом, який потребує додаткового часу на звикання – особливо для молодших школярів. Padlet і Flip орієнтовані переважно на асинхронну взаємодію: учень записує відповідь у зручний час, і це знімає стрес прямого ефіру та дає змогу обміркувати повідомлення. І. Кожевін разом із М. Писанком встановили, що найкращих результатів у розвитку комунікативних умінь досягає саме комбінація синхронних і асинхронних платформ [4].

Треба підкреслити: вибір платформи залежить не стільки від технічних характеристик, скільки від педагогічної задачі конкретного уроку. Н. Д. Хоменко і А. В. Маслова переконливо продемонстрували, що для нарощування лексичного запасу ефективніші сервіси з елементами гейміфікації (Quizlet, Kahoot!, Wordwall), тоді як для формування усномовленнєвих навичок більш доцільними виявляються відеоплатформи з можливістю запису [8]. Ю. В. Руднік, спираючись на власний викладацький досвід, зауважує, що Padlet виявляється особливо цінним для «тихих» учнів, які рідко активні під час живої дискусії, бо цифрова дошка стає тим простором, де чути кожного, незалежно від темпераменту [7, с. 158].

Для цілісного бачення ситуації варто звернутися до статистики, що відображає рівень цифрової компетентності педагогів та масштаби використання технологій у навчанні іноземних мов. У таблиці 2 зібрано основні показники за 2023–2025 роки.

Цифри говорять самі за себе: тенденція до розширення цифрового охоплення в українській освіті є сталою. Сумарна частка школярів, які навчаються дистанційно або у змішаному режимі, зростає від 25,7% у 2023-му до 30,8% у 2025-му. Обсяг поставлених цифрових пристроїв за три роки майже подвоївся – зі 134 до 262 тисяч штук. Проте потреба зберігається: моніторинг МОН станом на липень 2025-го фіксує, що 283 840 учнів та 66 781 учитель все ще залишаються без необхідної техніки. Знаковою подією 2025 року стало запровадження масштабного оцінювання цифрових компетентностей за інструментом SELFIE for Teachers із залученням 422 закладів освіти та понад 7 тисяч педагогів з усіх регіонів [10, с. 174].

Таблиця 2

Динаміка цифрового охоплення в освіті України (2023–2025 рр.)

Показник	2023	2024	2025
Частка учнів на дистанційному навчанні (%)	10,5	11,8	13,0
Частка учнів на змішаному навчанні (%)	15,2	16,4	17,8
Кількість доставлених цифрових пристроїв (тис.)	134	210	262
Учителі, залучені до оцінки SELFIE (тис.)	–	–	7,0+
Вчителі STEM із високим рівнем використання хмарних сервісів (%)	82,3	87,0	92,6
Користувачі платформи Дія.Освіта (млн)	1,8	2,4	2,8

*Джерело: складено авторами за даними МОН України, Інституту цифровізації освіти НАІПН України, UNDP Ukraine [7, с. 154–155; 12].

Перейдімо до конкретних прийомів організації віртуальної комунікації на уроках англійської мови. Узагальнивши напрацювання авторів [4; 7; 8; 9; 11] та проаналізувавши чинні навчальні програми, ми відібрали шість прийомів, які підтвердили свою дієвість у шкільній практиці (табл. 3).

Описані прийоми – це не вичерпний перелік, а ілюстрація принципу, за яким кожна навчальна задача «прив'язується» до відповідної платформи й відповідного виду мовленнєвої діяльності. О. Б. Хомишак наголошує, що для педагога критично важливо не просто знати функціонал сервісу, а вміти перекласти педагогічну ідею мовою цифрового інструменту – тобто сформулювати зрозумілу інструкцію, передбачити можливі технічні труднощі й мати запасний план на випадок збою зв'язку [9, с. 200].

Окремо слід торкнутися питання цифрового етикету (нетикету) у процесі віртуальної комунікації. Онлайн-середовище живе за власними правилами: коли вмикати і вимикати мікрофон, як правильно скористатися функцією «підняти руку», як дотримуватися черговості висловлювань у чаті, як формувати текстові повідомлення без caps lock та надмірної пунктуації. Л. Кібенко акцентує, що формування інтерактивної компетентності неможливе без засвоєння цих правил, бо порушення нетикету блокує комунікацію не менш ефективно, ніж граматична помилка [3, с. 84].

Наведена вище схема дає вчителю можливість оперативно зорієнтуватися у виборі інструменту під конкретну мету. Зрозуміло, що кожен рядок – це орієнтир, а не жорстка вказівка: досвідчений педагог завжди адаптує інструмент під контекст і потреби конкретного класу.

Не можна обійти увагою й питання безпечної поведінки у цифровому просторі. Віртуальне спілкування англійською неминує виводить учнів у глобальний інтернет-простір, де є ризик зіткнутися з кібербулінгом, фейковою інформацією та шахрайством. О. І. Іваницький і І. В. Козич, вивчаючи м'які навички, підкреслюють, що критичне мислення й медіаграмотність потрапляють до п'ятірки найважливіших soft skills сучасного випускника [1]. А це означає, що вчитель, організовуючи онлайн-спілкування, паралельно має вчити дітей розпізнавати маніпулятивний контент, перевіряти джерела та дотримуватися правил конфіденційності.

Аудиторна робота зосереджена на засвоєнні теорії та вироблення первинних практичних умінь через мікророзкладання. Позааудиторні форми забезпечують реальний дотик до шкільної практики – і це критично

Таблиця 3

Практичні прийоми організації віртуальної комунікації англійською мовою

№	Приєм	Опис	Платформа	Навичка
1	Віртуальна дискусійна кімната	Учні у групах 3–4 особи обговорюють проблемне питання у breakout rooms (7–10 хв), потім представник доповідає класу	Zoom, Google Meet	Говоріння, аргументація, командна робота
2	Відеоблог учня (Student Vlog)	Учень записує 2-хвилинне відео на задану тему, інші залишають текстові та відео-коментарі	Flip	Монологічне мовлення, слухання, письмо
3	Інтерактивна стіна думок (Opinion Wall)	На спільній дошці учні розміщують позицію з текстом або зображенням, реагують на дописи	Padlet	Писемне мовлення, критичне мислення
4	Спільний хмарний проєкт	Спільне створення презентації / документа у Google Slides чи Docs із розподілом ролей	Google Workspace, MS Teams	Писемне мовлення, співпраця, планування
5	Рольова онлайн-гра	Учні отримують ролі (tourist, receptionist тощо) і розігрують діалог у відеозв'язку з імпровізацією	Zoom, Google Meet	Діалогічне мовлення, спонтанність
6	Лексичний квест (Vocabulary Quest)	Ланцюжок завдань: визначення слова (Quizlet) → речення (Padlet) → усний опис (Flip)	Quizlet + Padlet + Flip	Лексична компетентність, міжплатформна грамотність

*Джерело: розроблено авторами на основі [4; 7; 8; 9; 11].

ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ У НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ		
ВИД МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ТИП ЗАВДАННЯ	РЕКОМЕНДОВАНА ПЛАТФОРМА
Говоріння (Speaking)	Дискусія, рольова гра, презентація	Zoom / Google Meet (breakout rooms)
Аудіювання (Listening)	Перегляд відео, подкасти, peer listening	Flip / YouTube + LMS-інтеграція
Читання (Reading)	Спільне анотування, jigsaw reading	Padlet / Google Docs (коментування)
Письмо (Writing)	Спільне есе, блог, opinion wall	Google Docs / Padlet / Blog
Лексика / Граматика	Квізи, ігри, vocabulary quest	Quizlet / Kahoot! / Wordwall

Рис. 2. Інтеграція цифрових платформ відповідно до видів мовленнєвої діяльності*

*Джерело: розроблено авторами на основі [2, с. 4].

ФОРМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВІРТУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	
АУДИТОРНІ ФОРМИ	ПОЗААУДИТОРНІ ФОРМИ
<ul style="list-style-type: none"> • Лекції з методик онлайн-навчання • Практичні заняття з опанування платформ • Мікрвикладання (micro-teaching) онлайн-уроків • Моделювання breakout room дискусій • Аналіз відеозаписів уроків 	<ul style="list-style-type: none"> • Педагогічна практика в умовах дистанційного навчання • Волонтерство в онлайн-школах для ВПО • Участь у вебінарах та EdCamp • Створення власного методичного блогу • Проходження курсів DigCompEdu на Дія.Освіта

Рис. 3. Форми підготовки майбутніх учителів англійської мови до організації віртуальної комунікації *

*Джерело: розроблено авторами на основі [2, с. 4].

важливо для операційно-діяльнісного компонента. О. Б. Хомишак, описуючи досвід із викладацьким блогом, наголошує, що саме ведення блогу під час педпрактики дозволяє студентам побачити себе очима майбутніх колег та учнів, осмислити свої помилки й відкриття [9, с. 201].

Окремий напрямок підготовки – мікрвикладання онлайн-уроків. Студент готує п'ятнадцятихвилинний фрагмент заняття на обраній платформі, проводить його для однокласників, які грають роль учнів, а потім отримує зворотний зв'язок від викладача й колег. Саме так можна «прожити» найтипівіші ситуації віртуального уроку – технічний збій, мовчазну аудиторію, нестабільний інтернет – і при цьому нічим не ризикувати. Л. Кібенко зафіксувала, що після серії таких мікрвикладань тривожність студентів перед онлайн-заняттям помітно знижується [3, с. 84].

Не менш цікавий напрям – міжшкільні віртуальні проєкти на кшталт «Virtual Exchange», коли, приміром, клас з українського міста і клас із європейської школи проводять спільні онлайн-зустрічі, обмінюються відеоповідомленнями через Flip, разом створюють презентацію у Google Slides. Тут навчальна комунікація максимально наближається до справжнього спілкування: діти взаємодіють не з абстрактним «носієм мови», а з конкретними ровесниками, і це потужно мотивує. Н. Д. Хоменко й А. В. Маслова зафіксували, що учасники таких обмінів демонструють на 25% кращі результати за обсягом лексичного запасу [8].

Втім, без системності нічого не вийде. Одноразовий вебінар чи епізодичне використання Padlet навички не сформує – потрібна послідовна робота впродовж року з поступовим ускладненням: від простих асинхронних завдань до складних синхронних форматів. Ю. В. Руднік акцентує важливість «цифрового розігріву» на початку кожного онлайн-заняття – три-п'ять хвилин активності, що допомагає учням переключитися на англійський режим і перевірити техніку [7, с. 160]. І є ще один момент, який часто випадає з поля зору: на звичайному уроці вчитель контролює мовленнєву активність безпосередньо, а в онлайні доводиться одночасно стежити за чатом і відеопотоком, миттю реагувати на технічні негаразди, тримати темп без «мертвих пауз» і при цьому давати кожному можливість висловитися.

Висновки. На підставі проведеного дослідження можемо зробити кілька принципових висновків. Готовність майбутнього педагога до формування в учнів навичок онлайн-спілкування англійською мовою не зводиться до окремого вміння – вона складається з мотиваційного, когнітивного, операційно-діяльнісного та рефлексивного компонентів, причому працювати над кожним із них необхідно системно, від перших курсів і до завершення навчання у виші. У ході аналізу з'ясовано, що покладатися на якийсь один цифровий інструмент було б помилкою: синхронні платформи – Zoom, Google Meet – дають змогу організувати живу розмову, але не залишають учневі часу на обдумування; асинхронні – Padlet, Flip – навпаки, дозволяють підготувати відповідь без поспіху, проте позбавлені елемента спонтанності.

Що стосується фахової підготовки, то її якість прямо залежить від того, наскільки вдало вдається поєднати аудиторну роботу – лекції, мікрвикладання, моделювання фрагментів уроку – із позааудиторною: шкільною практикою, волонтерством, самоосвітою. Обов'язковою умовою є регулярний рефлексивний аналіз кожного проведеного онлайн-заняття. У подальшому, на наш погляд, доцільно зосередитися на розробленні та перевірці діагностичних методик, які дали б змогу предметно оцінити рівень сформованості відповідної готовності, а також дослідити, яку роль у віртуальному іншомовному спілкуванні школярів може відігравати штучний інтелект.

Використана література:

1. Іваницький О. І., Козич І. В. Формування м'яких навичок (soft skills) у майбутніх вчителів спеціальності 014 «Середня освіта» в процесі бакалаврської підготовки. Наукові записки. Серія: Проблеми природничо-математичної, технологічної та професійної освіти. 2026. № 1. DOI : <https://doi.org/10.32782/cusu-pmtp-2026-1-5>. URL: <https://journals.cusu.in.ua/index.php/pmtp/article/view/108>.
2. Іванюк І. В. Використання засобів цифрового освітнього середовища вчителями іноземних мов. Вісник Національної академії педагогічних наук України. 2020. Т. 2, № 2. С. 1–9. DOI : <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-8-1>. URL: <https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/82>.
3. Кібенко Л. Формування інтерактивної компетентності здобувачів вищої освіти в процесі вивчення іноземної мови. Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія». 2025. № 8. С. 80–85. URL: <https://journals.academ.vinnica.ua/index.php/ped-psyh/article/view/262>.
4. Кожевін І., Писанко М. Аналіз віртуальних навчальних платформ для розвитку аудитивної компетентності. Іноземні мови. 2025. № 2. DOI : <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2025.2.346994>. URL: <http://fl.knlu.edu.ua/article/view/346994>.

5. Леврінц Ю., Леврінц М. Погляди майбутніх учителів іноземних мов на сучасні лінгводидактичні підходи. *Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica*. 2026. № 5(1). С. 51–66. URL: <https://aab-philologica.kmf.uz.ua/aabp/article/view/137>.
6. Верульська О. О. Особливості підготовки майбутніх учителів іноземної мови в умовах інформаційно-освітнього середовища закладів вищої освіти. *Освітній простір України*. 2018. № 14. С. 224–231. DOI : <https://doi.org/10.15330/esu.14.224-231>. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/esu/article/view/2865>.
7. Руднік Ю. В. Розвиток цифрових навичок майбутніх вихователів у межах дисципліни «Сучасні технології навчання дітей дошкільного віку іноземної мови». *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2025. № 19. С. 153–164. DOI : <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2025.1910>. URL: <https://openedu.kubg.edu.ua/journal/index.php/openedu/article/view/623>.
8. Хоменко Н. Д., Маслова А. В. Розвиток англomовної лексичної компетентності здобувачів вищої освіти засобами цифрових освітніх сервісів. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2025. № 21. DOI: <https://doi.org/10.32782/2410-2075-2025-21.6>. URL: <http://journals.kogra.te.ua/index.php/pedagogy/article/view/222>.
9. Хомишак О. Б. Викладацький блог як сучасний засіб формування професійно-методичної компетентності майбутніх учителів іноземних мов. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. Вип. 62. С. 191–206. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5080>.
10. Черненко А. В. Інформаційно-цифрова компетентність майбутніх учителів іноземної мови як ключова вимога Нової української школи. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2019. № 47. С. 169–178. URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/methodics/article/view/2883>.
11. Черненко А. В. Цифрові технології у процесі навчання майбутніх учителів іноземних мов. *Educational Challenges*. 2019. Вип. 61. С. 193–200. URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/pedagogy/article/view/3243>.
12. UNDP in Ukraine (2025) Digital Education Hubs: How all Ukrainians can boost their digital skills for free. *United Nations Development Programme*. URL: <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/digital-education-hubs-how-all-ukrainians-can-boost-their-digital-skills-for-free>

References:

1. Ivanytskyi O. I., Kozych I. V. (2026) Formuvannya m'iakykh navychok (soft skills) u maibutnikh vchyteliv spetsialnosti 014 «Serednia osvita» v protsesi bakalavrskoi pidhotovky. [Formation of soft skills of future teachers of specialty 014 «Secondary education» in the process of bachelor's training]. *Naukovi zapysky. Seriya: Problemy pryrodnycho-matematychnoi, tekhnolohichnoi ta profesiinoi osvity*, 1. DOI: 10.32782/cusu-pmtp-2026-1-5. [in Ukrainian].
2. Ivaniuk I. V. (2020) Vykorystannia zasobiv tsyfrovoho osvitnoho seredovyshcha vchyteliamy inozemnykh mov. [The use of digital educational environment tools by foreign language teachers]. *Visnyk Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy*, 2(2), 1–9. DOI: 10.37472/2707-305X-2020-2-2-8-1. [in Ukrainian].
3. Kibenko L. (2025) Formuvannya interaktyvnoi kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity v protsesi vyvchennia inozemnoi movy. [Formation of interactive competence of higher education students in the process of learning a foreign language]. *Naukovyi visnyk Vinnytskoi akademii bezpererвної osvity. Seriya «Pedahohika. Psykholohiia»*, 8, 80–85. [in Ukrainian].
4. Kozhevin I., Pysanko M. (2025) Analiz virtualnykh navchalnykh platform dlia rozvytku audytyvnoi kompetentnosti. [Analysis of virtual learning platforms for the development of listening competence]. *Inozemni movy*, 2. DOI: 10.32589/1817-8510.2025.2.346994. [in Ukrainian].
5. Levric Yu., Levric M. (2026) Pohliady maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov na suchasni linhvodydaktychni pidkhody. [Views of future foreign language teachers on modern linguodidactic approaches]. *Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica*, 5(1), 51–66. [in Ukrainian].
6. Rohul'ska O. O. (2018) Osoblyvosti pidhotovky maibutnikh uchyteliv inozemnoi movy v umovakh informatsiino-osvitnoho sere-dovyshcha zakladiv vyshchoi osvity. [Features of preparing future foreign language teachers in the information and educational environment of higher education institutions]. *Osvitnii prostir Ukrainy*, 14, 224–231. DOI: 10.15330/esu.14.224-231. [in Ukrainian].
7. Rudnik Yu. V. (2025) Rozvytok tsyfrovyykh navychok maibutnikh vykhovateliv u mezhakh dystsypliny «Suchasni tekhnolohii navchannia ditei doshkil'nogo viku inozemnoi movy». [Development of digital skills of future educators within the discipline «Modern technologies of teaching foreign languages to preschool children»]. *Vidkryte osvithne e-seredovyshche suchasnoho universytetu*, 19, 153–164. DOI: 10.28925/2414-0325.2025.1910. [in Ukrainian].
8. Khomenko N. D., Maslova A. V. (2025) Rozvytok anhlomovnoi leksychnoi kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity zasobamy tsyfrovyykh osvitnykh servisiv. [Development of English lexical competence of higher education students by means of digital educational services]. *Naukovyi visnyk Kremenetskoi oblasnoi humanitarno-pedahohichnoi akademii imeni Tarasa Shevchenka. Seriya: Pedahohichni nauky*, 21. DOI: 10.32782/2410-2075-2025-21.6. [in Ukrainian].
9. Khomyshak O. B. (2021) Vykkladatskyi bloh yak suchasnyi zasib formuvannia profesiino-metodychnoi kompetentnosti maibut-nikh uchyteliv inozemnykh mov. [Teaching blog as a modern means of forming professional and methodological competence of future foreign language teachers]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*, 62, 191–206. [in Ukrainian].
10. Chernenko A. V. (2019) Informatsiino-tsyfrova kompetentnist maibutnikh uchyteliv inozemnoi movy yak kliuchova vymoha Novej ukrainskoi shkoly. [Information and digital competence of future foreign language teachers as a key requirement of the New Ukrainian School]. *Teoriia ta metodyky navchannia ta vykhovannia*, 47, 169–178. [in Ukrainian].
11. Chernenko A. V. (2019) Tsyfrovi tekhnolohii u protsesi navchannia maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov. [Digital technologies in the process of training future foreign language teachers]. *Educational Challenges*, 61, 193–200. [in Ukrainian].
12. UNDP in Ukraine (2025) Digital Education Hubs: How all Ukrainians can boost their digital skills for free. *United Nations Development Programme*. URL: <https://www.undp.org/ukraine/press-releases/digital-education-hubs-how-all-ukrainians-can-boost-their-digital-skills-for-free>

O. Boiko, N. Salamin. Formation of future English teachers' readiness to develop virtual communication skills in school students

The article is devoted to the issue of training philology students who are obtaining the qualification of an English teacher to work on the development of students' communicative skills in the digital space. Starting from 2020, distance and blended learning has ceased to be a temporary measure and has become an everyday reality for thousands of Ukrainian schools. The paper analyzes the didactic potential of the Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, Padlet and Flip services precisely from the perspective of organizing foreign language communication in the lesson. The components of a teacher's professional readiness for such activities are outlined – motivational, cognitive, operational-activity and reflective. Statistics from the Ministry of Education and Science of Ukraine were used, along with data from international institutions that record trends in the development of distance education for 2023–2025. The article explores the possibility of integrating digital technologies into the educational process, as an example: organizing a discussion in a virtual room, giving a communicative task that some students perform right now, and others at a convenient time for themselves, or offering children to record a short video in English and discuss it on a shared online board. The issue of how to keep students' attention and desire to work when there is a monitor between them and the teacher, not a live classroom, is separately raised. Ultimately, the authors conclude that preparing a future teacher for work in such conditions should not be fragmentary, but consistent: it is not enough to give a lecture about digital platforms – the student must work with them in practice in a real school, and textbooks should not gather dust, because technologies change faster than you can get used to them.

Key words: virtual communication, digital competence, future English teacher, digital platforms, distance learning, communication skills, information and communication technologies.

Дата першого надходження статті до видання: 03.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу
CC BY 4.0